

การศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
A Study of the Relationship of Strategic Leadership of School Administrators
and Effectiveness of Small Schools under the Mukdahan Primary Educational
Service Area Office

วุฒิชัย พวงพิลา¹ อภิสิตี สมศรีสุข² วาโร เฟ่งสวัสดิ์³

Wuttichai Phongpila, Apisit Somsrisuk, Waro Phengsawat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก การดำเนินการมี 3 ระยะ คือ 1. ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน 2. ศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก 3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.67 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.63-0.74 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.91

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 2. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3. ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์
2. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และ ($\bar{X} = 4.56$)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวม ($R_{xy}=0.729$) สัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01
4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) ด้านการนำ

Received: 2023-01-28 Revised: 2023-02-05 Accepted: 2023-02-07

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Student Master of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: Wuttichai.bom1993@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: apisit_edu@snru.ac.th

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: khai_p@hotmail.com

กลยุทธ์ไปปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.92$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.92$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.88$)

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ประสิทธิภาพของโรงเรียน; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aims to 1) to study the components of strategic leadership of school administrators; 2) to study the level of strategic leadership of administrators and school effectiveness; 3) to study the relationship between strategic leadership of school administrators and school effectiveness; and 4) to study the approaches for developing strategic leadership of school administrators at small schools. There were three phases of implementation: 1. studying of the strategic leadership of administrators and the components of school effectiveness; 2. studying the relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of small schools; 3. studying the development guidelines for Strategic leadership of school administrators at the small schools. The sample group of 310 people had a precision between 0.60 - 1.00, a confidence value of 0.67, and a discrimination power between 0.63 - 0.74, and a confidence value by the alpha coefficient method at 0.91.

The results showed as following

1. The elements of strategic leadership of school administrators consisted of three main aspects: 1. strategic planning, 2. strategic implementation and 3. strategic follow-up and evaluation

2. The level of strategic leadership of school administrators and the effectiveness of small schools overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.53$) and ($\bar{X} = 4.56$).

3. The relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of small schools overall ($R_{xy}=0.729$) had a high positive correlation. with statistical significance at the .01 level.

4. The guidelines for developing strategic leadership includes three areas namely strategic planning It is appropriate at the highest level ($\bar{X} = 4.76$). was at the highest level ($\bar{X}=4.64$). The strategy implementation aspect was appropriate at the highest level ($\bar{X}=4.92$). was at the highest level ($\bar{X}=4.80$). The strategy implementation aspect was appropriate at the highest level ($\bar{X}=4.92$). is at the highest level ($\bar{X}=4.88$).

Keywords: strategic leadership; school effectiveness; small school

บทนำ (Introduction)

ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นหลักการบริหารที่เรียกว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาและนำไปปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษาก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมเป็นหัวใจของการบริหารโดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนที่ชาญฉลาด กำหนดแผนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ แต่ถ้าปราศจากการวางแผน สถานศึกษาจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานและไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (ภารดี อนันต์นาวิ, 2555: 7) ซึ่งการที่จะนำภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาหรือองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นควรต้องศึกษาแนวคิดแนวทางต่าง ๆ ซึ่งผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องมีลักษณะของความเป็นผู้บริหารและมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จะประกอบไปด้วยผู้บริหารที่มีความเข้าใจและมีความสามารถในการนำสิ่งต่าง ๆ เข้ามากำหนดนโยบาย มีแนวคิด ที่จะสร้างโอกาสในภายภาคหน้า มีความคาดหวังในการพัฒนาองค์กรในประสบผลสำเร็จและมีแนวความคิดเชิงการเปลี่ยนแปลงในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือพันธกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาบริหารให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องมีการเสริมพลังทางบวกให้ผู้บริหารใช้ความเป็นผู้บริหารได้อย่างเต็มศักยภาพ มีการฝึกฝน อบรม ประชุมสัมมนา ในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสามารถทำได้หลายด้านทั้งการพัฒนานุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถและเข้มข้นเพื่อสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในการพัฒนาให้เป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพซึ่งผู้นำที่ดีควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ วิธีการในการพัฒนาผู้บริหารสามารถทำได้หลายวิธีโดยให้มีความเชี่ยวชาญ และการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีอยู่ให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นความสำเร็จในโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน และครูในการดำเนินกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน โดยประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ของกระทรวงศึกษาธิการมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงบประมาณ 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป การจัดและการบริหารสถานศึกษาที่ดีและมีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการจัดและปัญหาการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในด้านต่าง ๆ (ปิยะดา น้อยอำมาตย์, 2558: 49) เพื่อพัฒนานักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามความสามารถของตน นักเรียนมีความก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ, 2553: 124)

เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ซึ่งยังไม่สามารถจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจนเกิดประสิทธิผลได้เหมือนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ซึ่งมีปัจจัยในการบริหารแบบปกติ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารจึงเป็นทางเลือกแนวใหม่ ในการพัฒนาตนเองซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพทางการศึกษาตามที่คาดหวัง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการนำพาองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จด้วยการเปลี่ยนแปลงที่แปลกใหม่ มีความคิดที่สร้างสรรค์ การบริหารที่ทันสมัยมา กำหนดกลยุทธ์ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการที่ใช้อิทธิพลในการบริหารจัดการที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สร้างผลงานอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามกลยุทธ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความจำเป็น

อย่างยิ่งที่จะพัฒนาตนเอง ให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเพื่อยู่อุดอย่างมีคุณภาพ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในบริบททุกภาคส่วนที่รวดเร็ว ปัจจุบันผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กยังขาดองค์ประกอบและรูปแบบที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาที่ชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อย่างเร่งด่วน เพื่อยกระดับคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งขาดแคลนงบประมาณ ครูไม่ครบชั้น ผลการสอบ O-NET มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ มีจำนวนนักเรียนที่เข้ามาศึกษาในโรงเรียนลดลงทุกปี ผู้ปกครองและชุมชนเลือกที่จะส่งลูกหลานไปโรงเรียนอื่นที่มีความพร้อมในปัจจัยที่ใช้ในการจัดการศึกษาที่ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเหมือนกับสถานประกอบการทางธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถสร้างแบรนด์ และการบริการที่ดีให้ประทับใจแก่ผู้มาใช้บริการ ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชนที่ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้าต่อไป (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 7-9)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการวางแผนพัฒนาบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร งานวิจัยฉบับนี้ เป็นรูปแบบงานวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์

ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 680 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ประจำปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551: 191) ได้จำนวน 310 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร จังหวัดชุมพร จำนวน 78 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2565 ดังนี้

ระยะที่ 1 ตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2565

ระยะที่ 2 ตั้งแต่ เดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2565

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ เดือน กันยายน ถึง ตุลาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำแนกตามองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 3 องค์ประกอบ ซึ่งจัดลำดับคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำแนกตามองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียน 4 องค์ประกอบ ซึ่งจัดลำดับคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถามนั้น ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองการทำวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์จากสำนักงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ดำเนินการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษา ตามจำนวนที่กำหนด

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำค่าที่คำนวณได้มาทำการแปลผลในรูปความสัมพันธ์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์

2. ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ตรวจสอบเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านติดตามและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.54$) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.54$) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.52$) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ตรวจสอบเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ($\bar{X} = 4.62$) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.58$) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.61$) และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.46$)

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย (R_{xy}=0.729) สัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก รายด้าน พบว่า สัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 คือ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (r=0.704) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 คือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (r=0.666) ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ (r=0.654)

4. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งหมด 3 ด้าน มีดังนี้

4.1 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน รวมถึงโอกาสและภัยอุปสรรคของสถานศึกษา ควรมีการกำหนดทิศทางขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ (วัตถุประสงค์ พันธกิจ เป้าหมาย วาระงานสำคัญ) แก่งองค์กร มีการกำหนดกลยุทธ์ ประเมินทางเลือก และเลือกกลยุทธ์ ที่เหมาะสมที่สุดให้กับองค์กรควรมีการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ ทิศทางการเปลี่ยนแปลง จุดอ่อน จุดแข็งขององค์กร เพื่อการบริหารองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จ

4.2 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ควรมีการจัดระเบียบกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร มอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ควรมีการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานตามยุทธศาสตร์ที่องค์กรได้ตั้งไว้ อย่างมีระบบและสอดคล้องกับหลักการบริหาร และควรมีการแปลงกลยุทธ์และนโยบายที่ตั้งไว้ไปสู่แผนการดำเนินงานที่กำหนดรายละเอียดด้านต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

4.3 ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ ผู้บริหารควรมีการกำหนดมาตรฐานการติดตามและการประเมินผลกลยุทธ์ที่นำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างครอบคลุมและเข้าใจง่าย ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานในส่วนต่างๆขององค์กร เพื่อให้งานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ควรมีการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ ขององค์กรอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ขององค์กร และต้องมีการสรุป ทบทวนการปฏิบัติงานหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) พบว่ามี 20 องค์ประกอบ ใช้เกณฑ์ ความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป (ความถี่ตั้งแต่ 8 ขึ้นไป) เพื่อคัดเลือกองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ผลจากการสังเคราะห์ดังกล่าวทำให้ต้องประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีค่าความถี่เท่ากับ 11 ด้านที่ 2 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีค่าความถี่เท่ากับ 8 และด้านที่ 3 ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ มีค่าความถี่เท่ากับ 9 จากนั้นผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบ ผลปรากฏว่าผลการยืนยันองค์ประกอบหลักภาพรวม พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) รองลงมาเป็น ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) ผลการยืนยันองค์ประกอบรวมทุกด้าน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่ผู้บริหารทุกคนดำเนินงานอยู่เป็นประจำอยู่แล้วจึงทำให้องค์ประกอบที่ได้จึงเป็นเช่นที่กล่าวไว้ข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา (2557: 9) ได้ที่ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบ พบว่า ผู้บริหารต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ ประกอบกับต้องมีการกำหนดทิศทางวิเคราะหสภาพแวดล้อมจากนั้นจึงนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการควบคุมกลยุทธ์เป็นลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับ ฌษฐ์ ชาญประเสริฐ (2555: 95) ที่ไว้กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ต้องมีการกำหนดทิศทางของแนวคิด จากนั้นจึงนำแนวคิดไปใช้ ประการสุดท้ายต้องมีการควบคุมและประเมินผลของแนวคิดนั้น ๆ

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ตรวจสอบเป็นรายด้านทราบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ รองลงมาเป็นด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและด้านการวางแผนกลยุทธ์เป็นลำดับสุดท้าย ผลวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน รวมถึงโอกาสและภัยอุปสรรค ของสถานศึกษาอีกทั้งมีการกำหนดทิศทางขององค์กร ซึ่งมีการกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ พันธกิจ เป้าหมาย วาระงานที่สำคัญ แก่องค์กร ผู้บริหารยังสามารถกำหนดกลยุทธ์ ประเมินทางเลือก และเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมให้กับองค์กร มีการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ ทิศทางการเปลี่ยนแปลง จุดอ่อน จุดแข็งขององค์กรตัดสินใจเลือกเชิงยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้ในองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ฌษฐ์ ชาญประเสริฐ (2555: 95) ที่ได้ศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบ คือ ต้องนำแผนการไปใช้ ต้องมีทิศทางของแผนการ ต้องมีการดูแลและประเมินผลแผนของ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555: 57) กล่าวว่าสิ่งสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบหลักที่พิเศษ ประกอบด้วย 3 ประการ คือ ต้องสร้างแนวทาง จากนั้นนำแนวคิดไปใช้ สุดท้ายต้องควบคุมและติดตามแนวคิด ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ต้องมีทิศทางการทำงาน ต้องกำหนดแนวคิด สุดท้ายต้องนำแนวคิดไปใช้และควบคุมทิศทาง (ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา, 2557: 9)

3. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงจากมากไปหาน้อย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตรวจสอบเป็นรายด้านทราบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ด้านคุณลักษณะนักเรียน ด้านการส่งเสริมครูและบุคลากร และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 คือ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนสามารถนำ ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ครูหรือโรงเรียนจัดให้นำไปต่อยอดใน ระดับที่สูงขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถจำแนกความรู้ที่เรียนออกมาได้เป็นระบบ มีความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ ที่ได้จากการเรียนให้เป็นความรู้คงทนและถาวรสามารถความรู้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางการเรียนหรือ ประกอบอาชีพได้ประกอบกับนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถช่วยเหลือสังคมได้มีความสุขในการจัดการ เรียนการสอนหรือกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น สอดคล้องกับวิจัยของ วิราพร ดีบุญมี (2556: 198) ศึกษา เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า ผลของความสำเร็จ ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ตรวจสอบเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกรายการ ดังนี้ คุณลักษณะของนักเรียน ความรักในการทำงานของ บุคลากรการพัฒนาสถานศึกษา บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ทรัพย์ศิริธัญ จันทรักษ์ (2561: 36) ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัย บทบาทการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน จากการสังเคราะห์องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ความพึงพอใจ ของบุคลากร การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ภาพรวม ($R_{xy}=0.729$) มีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ผลวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 คือ ภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนประสบผลสำเร็จ โรงเรียนจะเกิดประสิทธิผลมาก น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน เพื่อให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ เกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพร พัฒนมาศ (2558) ที่วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการจัดการศึกษา ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก 2) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สังเคราะห์แล้วนำไปเก็บ ข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นผู้วิจัยนำค่าคะแนนที่ได้มาแปลผลหาความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.92$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.92$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.88$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน เป็นพื้นฐานของการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารทุกคนดำเนินการอยู่ตลอดเวลาจึงทำให้ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจึงอยู่ในระดับมากและมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชวิน โปรงสูงเนิน (2564: 91-110) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ตรวจสอบรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมุ่งปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ร่องลงมา คือ การควบคุมองค์ให้สมดุล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเกื้อหนุนวัฒนธรรมหน่วยงาน 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ภาพรวมแตกต่างกัน ตรวจสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน มีจำนวน 4 ด้าน คือ การใช้ทรัพยากรในหน่วยงานให้เป็น การเกื้อหนุนวัฒนธรรมหน่วยงาน การมุ่งปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม การควบคุมองค์การให้สมดุล ไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน คือ แนวทางการปฏิบัติงาน 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งหมด 5 ด้าน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมีกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารโรงเรียนเป็นผู้นำในการปฏิบัติ บริหารจัดการทรัพยากรให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมองค์การที่ดีตามยุคสมัยปัจจุบัน เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งคุณธรรม จริยธรรม และบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมถึงให้บุคลากรในองค์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงาน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์
2. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ดังนั้น สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพตนเองด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้ ทั้ง 3 ด้าน นำไปเป็นแนวทางพัฒนาผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ดังนั้น ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในด้านดังกล่าวเพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในเชิงลึก ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

เอกสารอ้างอิง (References)

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพร พัฒนะมาศ. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณฐ์ ชาญประเสริฐ. (2555). แนวทางการใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรัพย์หิรัญ จันทักษ์. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยบทบาทการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุขภูมิบัณฑิต (สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปิยะดา น้อยยามาตย์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

- ไพโรจน์ ปิยะวงษ์วัฒนา. (2557). การจัดการเชิงกลยุทธ์:เทคโนโลยีและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี: มนตรี.
- รัชวิน โปร่งสูงเนิน. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 12(1): 91-109.
- ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2553). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิราพร ดิบุญมี. (2556). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร (2565). ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565. กลุ่มบริหารงานบุคคล. มุกดาหาร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.